

Sygn. akt II Ca 398/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 24 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Mokras (spr.)
Sędziowie:	SSO Henryk Haak SSO Paweł Szwedowski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Jolanta Bąk

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2013 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. N.

przeciwko (...) Zakładowi (...) na (...) S.A. w W. Oddział w P.

o zmianę wysokości świadczenia i zapłatę

na skutek apelacji powódki i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 13 marca 2013r. sygn. akt I C 1466/12

I. oddała obie apelacje,

II. znosi koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt II Ca 398/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu zmienił wysokość świadczenia należnego powódce K. N. od pozwanego (...) S. A. Oddział w P. Punkt (...) Klienta w K. z tytułu umowy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci – polisa nr (...) do kwoty 13.189,00 zł z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie i orzekając o kosztach postępowania.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Ojciec powódki w dniu 4 maja 1988 r. zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci, w której uposażonym była powódka. Okres ubezpieczenia oraz opłacania składek wynosił 24 lata. Suma ubezpieczenia wynosiła 100.000 starych zł. Nominalna suma ubezpieczenia podlegała corocznemu podwyższeniu o obowiązujący w danym roku wskaźnik urealnienia. W chwili zawierania umowy suma ubezpieczenia miała wzrastać o 28 % rocznie.

Pismem z dnia 1 kwietnia 2012 r. pozwany zawiadomił ojca powódki o przyznanym świadczeniu w wysokości 372 zł wskazując, że uprawnioną do odbioru tej kwoty jest powódka.

Pozwany przyjął wskaźnik urealnienia 3710,6 %, dokonując waloryzacji za okres od 1988 r. do 2012 r. na poziomie wyższym niż w umowie. Powódka nie odebrała zaproponowanego świadczenia, uznając je za zbyt niskie.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, iż w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło netto 53.090,00 starych złotych. Natomiast przeciętne miesięczne wynagrodzenie w chwili orzekania (za IV kwartał 2012 r.) wyniosło 2.637,77 zł netto. W latach 1991 – 2008 średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtował się od 70,3 % do 0,8 %, przy czym dwucyfrowy wskaźnik odnotowywano w latach 1991 – 2000. Od 2002 r. notuje się inflację na poziomie poniżej 5 %.

Powódka pracuje jako lekarz stażysta uzyskując wynagrodzenie w kwocie 1.860zł miesięcznie. Na utrzymaniu posiada dziecko, a w zaspokojeniu podstawowych potrzeb pomaga jej matka.

Rozstrzygając niniejszą sprawę Sąd I instancji wskazał na brzmienie art. 358¹ § 3 k.c. zauważając, że po powstaniu zobowiązania będącego przedmiotem niniejszego procesu nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza, która spowodowała praktycznie zniweczenie celu zawartej umowy. Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd I instancji dokonał waloryzacji świadczenia należnego powódce z tytułu przedmiotowej umowy ubezpieczenia. Dokonując waloryzacji Sąd Rejonowy uznał, że z uwagi na charakter umowy, punktem odniesienia winno być średnie wynagrodzenie, z uwzględnieniem wskaźnika urealnienia wynoszącego 672 %. Dokonując waloryzacji świadczenia sąd wziął również pod uwagę sytuację materialną, zarobkową i rodzinną powódki oraz sytuację ekonomiczną pozwanego, interes obu stron oraz zasady współżycia społecznego. Z tej przyczyny uznał, iż waloryzacja na poziomie pięciu obecnych średnich wynagrodzeń spełnia te kryteria. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka i pozwany.

Powódka zaskarżyła orzeczenie w części, tj. w zakresie oddalonego powództwa. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie przepisów art. 358¹ §3 k.c. oraz art. 233 k.p.c. W oparciu o te zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zwaloryzowanie świadczenia należnego powódce z tytułu uposażenia na podstawie ubezpieczenia o pozostałą część roszczenia w kwocie 11.736,64 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty i przyznanie kosztów postępowania a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W apelacji pozwanego zaskarżono orzeczenie Sądu Rejonowego w całości zarzucając mu naruszenie art. 358¹ §3 k.c. przez błędną waloryzację należności. W oparciu o ten zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości i przyznanie kosztów postępowania a ewentualnie o jego uchylenie i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Żadna z apelacji nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizując zarzuty obu apelacji w ocenie Sądu Okręgowego nie ma żadnych podstaw aby zaskarżonemu orzeczeniu zarzucić naruszenie art. 358¹ § 3 k.c., czy też art. 233 k.p.c.

Uwadze skarżących umknęło bowiem, że ocena przesłanek waloryzacji pozostawiona została sędziowskiemu uznaniu opartemu na wszechstronnym rozważeniu okoliczności danej sprawy. Dokonując waloryzacji sąd winien oprzeć się jedynie na przesłankach wymienionych w przepisie art. 358¹ § 3 k.c., a mianowicie winien rozważyć interesy obu stron umowy i mieć na uwadze zasady współżycia społecznego.

Mając na uwadze ustalony i niesporny między stronami stan faktyczny nie ulega wątpliwości, że okolicznościami istotnymi dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy był fakt, że umowa ubezpieczenia uposażenia dzieci zawarta została w 1988 r. a czas jej trwania ustalono na 24 lata. Nie ulega przy tym wątpliwości, że istotna zmiana siły nabywczej pieniądza nie miała miejsca przez cały okres trwania umowy a jedynie w latach 1991 – 2000, tj. 9 lat. Okoliczność ta musiała mieć istotny wpływ na ostateczną wysokość zwaloryzowanego świadczenia a proste przeliczenie stosunków średnich pensji z chwili zawarcia umowy oraz z IV kwartału 2012 r. z uwzględnieniem umówionego oprocentowania w kwocie 28 % rocznie nie prowadziło w niniejszej sprawie do uzyskania sumy, która spełniałaby przesłanki rozważenia interesu obu stron umowy z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Jak zasadnie zauważył Sąd Rejonowy suma ubezpieczenia w chwili zawarcia umowy stanowiła 1,88 ówczesnych średnich pensji. Okoliczność ta musiała mieć zatem wpływ na wysokość kwoty uzyskanej po waloryzacji.

Wskazać należy, że przyznanie 1,88 obecnych średnich pensji byłoby niewystarczające z uwagi na przewidziany przez strony w umowie zysk, który miał wynosić 28 % rocznie przez 24 lata trwania umowy. Z uwagi na fakt, że hiperinflacja miała miejsce w Polsce jedynie w latach 1991 – 2000, niezasadnym byłoby waloryzowanie według tych samych zasad należności przysługującej powódce za cały czas trwania umowy ubezpieczenia tj. za 24 lata jej trwania, tym bardziej, że w żaden sposób nie wykazano, aby ojciec powódki uiścił wszystkie składki w sytuacji gdy powszechną praktyką pozwanego było zwalnianie zobowiązanych z obowiązku płacenia składek, gdyż w 1995 r. minimalna ich wysokość uniemożliwiała zamianę na nowe złote.

Mając na uwadze powyższe okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego przyznanie jako zwaloryzowanego świadczenia należnego powódce aktualnych pięciu średnich pensji spełnia przesłanki przewidziane w art. 358¹ § 3 k.c. Uwzględnia bowiem cel i charakter umowy, stanowiąc realną wartość dla powódki a z drugiej strony nie powoduje przerzucenia całego ryzyka inflacyjnego jedynie na pozwanego. Tym samym świadczenie w tej wysokości nie sprzeciwia się również zasadom współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie I sentencji.

Z uwagi na oddalenie obu apelacji o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Sygn. akt II Ca 398/13

Zarządzenie

1. odnotować
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki – adw. J. M.
3. do zbioru
4. po nadejściu z.p.o. akta zwrócić do Sądu Rejonowego w Kaliszu

K., dnia 30 października 2013 r.

SSO Barbara Mokras